

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา : กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม

POLITICAL PARTICIPATION LEVEL OF STUDENTS : A CASE STUDY OF SIAM UNIVERSITY

ทศพร ทรัพย์สนอง

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มี วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยามและเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย โดยมีประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยสยามจำนวน 382 คน สถิติที่ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และใช้สถิติค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) และ ค่าแกมมา (Gamma) ในการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 มีอายุอยู่ระหว่าง 18 -21 ปี จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 78.3 อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล (นนทบุรี, นครปฐม, ปทุมธานี, สมุทรปราการ) จำนวน 332 คน คิดเป็นร้อยละ 86.9 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักศึกษา จำนวน 343 คน คิดเป็นร้อยละ 89.8 มีระดับการศึกษาในระดับเตรียมอุดมศึกษา (ก่อนเข้ามหาวิทยาลัย) อยู่ในระดับปวช. หรือปวส. จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 59.7 และมีรายรับเฉลี่ยของครอบครัว/เดือนต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 ตัวแปรด้านเพศ อาชีพ ประเภทสถานศึกษาในระดับเตรียมอุดมศึกษา รายรับของครอบครัว พฤติกรรมการรับข่าวสารข้อมูล และพฤติกรรมทางการเมืองของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยจากผลการศึกษา พบว่าควรมีการประชาสัมพันธ์ในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น นักศึกษาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเลือกตั้ง แต่เพียงเพื่อต้องการใช้สิทธิของตนเองตามรัฐธรรมนูญ จึงควรมีการให้ข้อมูลหรือมีการอธิบายรายละเอียดและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนถูกต้อง ควรปรับปรุงระบบการเลือกตั้ง หรือปรับปรุงแต่ละด้านในอนาคตให้ดียิ่งไปกว่านี้ ซึ่งอาจมีการขยายระยะเวลาในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนอกเขตพื้นที่ให้มากขึ้น

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม การเมือง

Abstract

The **objectives** of this study are to study level of political participation in university students, to study the factors influencing in political participation and to study the guidance to develop the level of political participation. This study is a quantitative research using questionnaire as a tool of research, the population and sampling group of this research is Siam University students , 382 students. Statistics used in this study are Frequency, Percentile, Chi-square Test and Gamma. The findings of this study were as follows: Most of students were female students for 204 students or 53.40% at the age of 18-21 years for 299 students or 78.30%, Most of students lived in Bangkok and adjacent province (Nontaburi, Nakorn Pathom, Pathumthani, Samutprakarn) for 332 students or 86.90% . Most of them were students with no part-time job for 343 students or 89.80%. Most of students graduated from general high school for 228 students or 59.70%. Most of students had family revenue level below 20,000 Baht per month for 171 students or 44.80% . Independent factors of sex, occupation, high school type, family revenue, news and communication behavior and family political behavior with confidence level of 0.05. Recommendations from this research are as follows. More public relation should be provided in political participation. Students vote just because it is the rights as per constitutional law, so more information , benefit of political participation should be provided. Election system should be adjusted such as more time for advance vote or out- of-area vote.

Keywords : Political Participation

1. บทนำ

ปัญหาและความสำคัญของปัญหารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับพุทธศักราช 2550 กำหนดให้การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนในการเลือกตั้งใด ๆ เป็นหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งมีโทษหากพลเมืองที่มีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมิได้ออกไปทำหน้าที่พลเมืองตามรัฐธรรมนูญ ในปัจจุบันภาคประชาชนมีความตื่นตัวเป็นอันมากในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองในประเทศ หรือ ในท้องถิ่นของตน โดยมีตัวอย่างจากจำนวนพรรคการเมืองที่เพิ่มมากขึ้น จำนวนนักการเมืองที่ลงรับสมัครเลือกตั้งมีจำนวนมากขึ้นตามลำดับ การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่ายหลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐการนั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1.1 การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นกรมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุดแต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาครัฐจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าวการจัดงานแถลงข่าว การตีพิมพ์ และ การให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

1.2 การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

1.3 การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือร่วมเสนอแนะทาง ที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน จะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณา ประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย เป็นต้น

1.4 ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐ ในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่าย ประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

1.5 การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชน เป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชน เป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด เป็นต้น

การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจทำได้หลายระดับและหลายวิธี ซึ่งบางวิธีสามารถทำได้ง่าย ๆ แต่บางวิธีก็ต้องใช้ใช้เวลา ขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ค่าใช้จ่ายและความจำเป็นในการ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงต้องมีการพัฒนา ความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพของข้าราชการทุกระดับควบคู่กันไปด้วย

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของราชการที่มาจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชนท้องถิ่น จะช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชน ได้รับทราบความต้องการและปัญหาที่แท้จริง ลดความขัดแย้งและต่อต้าน ทั้งยังเป็นการสร้างสังคมแห่งการ เรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ประชาชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในประเด็นสาธารณะ ซึ่งเป็นบทบาทที่หน่วยงานภาคร าชการจะต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น

ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) หมายถึง การมีส่วนร่วมในทางการเมือง การปกครอง ตลอดจนการกำหนดวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ไม่ว่า เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ ตามระบอบการเมืองการปกครองที่ไม่ไปก้าวท้าวหรือก่อความเดือดร้อน แก่ผู้อื่นหรือสังคมส่วนรวม การมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอาจจะจำแนก เป็น 3 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมในระดับเบื้องต้น เช่น ร่วมแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง, ร่วมพูดคุยอภิปราย เรื่องราวทางการเมืองและสถานการณ์ปัจจุบัน, ร่วมลงชื่อเพื่อเสนอเรื่องราวหรือประชาพิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องใด เรื่องหนึ่งในทางการเมือง, รวมกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง, เป็นสมาชิกพรรคการเมือง

2. การมีส่วนร่วมในระดับกลาง เช่น ร่วมเดินขบวนเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรม, ร่วมปราศรัยในการ ชุมนุมเรียกร้องเรื่องราว, ร่วมลงชื่อเพื่อเสนอให้ฝ่ายที่มีอำนาจตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง, ร่วมอดข้าวประท้วง หรือร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อเรียกร้อง

3. การมีส่วนร่วมในระดับสูง เช่น ร่วมลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา, ร่วมก่อตั้งพรรคการเมือง, ร่วมก่อตั้งรัฐบาล

ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิธีการกระจายอำนาจและทรัพยากรต่าง ๆ ที่ไม่เท่าเทียมกันอันมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและวิธีการที่ประชาชนเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อตน

แคทท์ (Catt 1999, 39-56) ได้เสนอไว้ว่า องค์ประกอบและเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดของความเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมคือ

1. ทุกคนสามารถยกประเด็นปัญหาใดปัญหาหนึ่งขึ้นมา เพื่อกำหนดเป็นวาระของการประชุม สามารถเสนอทางเลือกและมีส่วนร่วมในการเลือกหรือการตัดสินใจสุดท้ายได้
2. เป็นการประชุมที่ทุกคนสามารถพูดคุยกันได้อย่างทั่วถึง (Face-to-Face Meeting)
3. มีการปรึกษาหารือ หรืออภิปรายประเด็นปัญหาที่หยิบยกมาพิจารณากันอย่างกว้างขวาง ทุกคนต้องการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่
4. มีแนวโน้มที่พยายามจะให้เกิดความเห็นพ้อง (Consensus) ร่วมกันในประเด็นปัญหาที่พิจารณา

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนเสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจการลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เป็นการสร้างฉันทามติ และทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าใน “กรณีที่ร้ายแรงที่สุด” ช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรมและช่วยให้ทราบความห่วงกังวลของประชาชน และค่านิยมของสาธารณชน รวมทั้งเป็นการพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของของสาธารณชน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม
- 2.2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม
- 2.3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม

การศึกษาในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา : กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ (Human Behavior Theory)

พฤติกรรมเป็นกิจกรรมต่างๆ ซึ่งบุคคลแสดงออกโดยผู้อื่นอาจเห็นได้ เช่น การยิ้ม การเดิน หรือผู้อื่นอาจเห็นได้ยากต้องใช้เครื่องมือช่วย เช่น การเต้นของหัวใจ พฤติกรรมทุกอย่างที่บุคคลแสดงออกมานั้น มีผลมาจากการเลือกปฏิบัติตอบสนองที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุดตามสถานการณ์นั้นๆ แน่แน่นอนว่าพฤติกรรม หรือกระทำ

ใดๆจะมีพื้นฐานมาจากความรู้ และทัศนคติที่คอยผลักดันให้เกิดพฤติกรรม แต่ละคนจะมีพฤติกรรมแตกต่างกันออกไป เนื่องจากได้รับความรู้จากแหล่งต่างๆไม่เท่ากัน มีการตีความสารที่รับมาไปคนละทิศคนละทาง ทำให้เกิดการเรียนรู้ และการสั่งสมประสบการณ์ในเรื่องความรู้ที่ไม่เท่ากัน

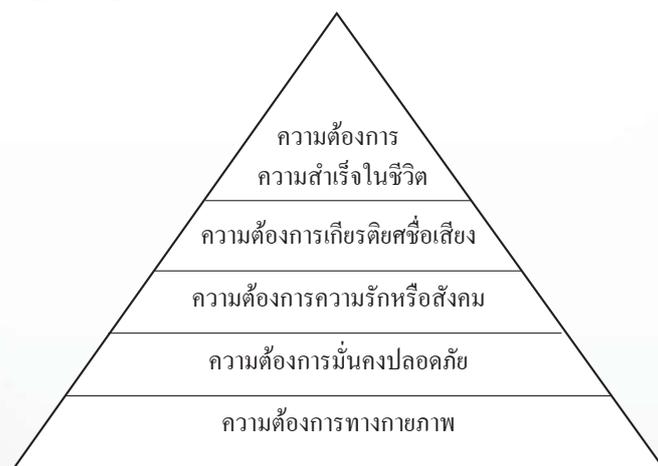
3.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Maslow's Hierarchical Theory of Motivation)

Maslow เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์เป็นจำนวนมากสามารถอธิบายโดยใช้แนวโน้มของบุคคลในการค้นหาเป้าหมายที่จะทำให้ชีวิตของเขาได้รับความต้องการ ความปรารถนา และได้รับสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง เป็นความจริงที่จะกล่าวว่ากระบวนการของแรงจูงใจเป็นหัวใจของทฤษฎีบุคลิกภาพของ Maslow โดยเขาเชื่อว่ามนุษย์เป็น “สัตว์ที่มีความต้องการ” และเป็นการยากที่มนุษย์จะไปถึงขั้นของความพึงพอใจอย่างสมบูรณ์ ในทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow เมื่อบุคคลปรารถนาที่จะได้รับความพึงพอใจและเมื่อบุคคลได้รับความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งแล้วก็จะยังคงเรียกร้องความพึงพอใจสิ่งอื่นๆ ต่อไป ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะของมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความต้องการจะได้รับสิ่งต่างๆ อยู่เสมอ

ลำดับความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีของ Maslow แสดงได้ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงลำดับขั้นความต้องการของ Maslow (Hierarchy of Need Theor)

ที่มา : สุรัชต์ มหัทธนะวิ 2538 : 20

3.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมี 5 ทฤษฎี ซึ่ง อคิน รพีพัฒน์ (อ้างถึงใน ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 7-9) ได้สรุปไว้ดังนี้

(1) ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน

(MassPersuasion) Maslow (อ้างถึงใน อคิน รพีพัฒน์, 2527, หน้า 7-8) กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึงการใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการ เกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานและถ้าจะ ให้ เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่อง ความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่าลำดับขั้น ความต้องการ (Hierarchy of Needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมาก

(2.) ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ(National Morale)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจถ้าคนมีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูง ตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทาง จิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้าง ทศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาัดเอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น (ยุพาพร รูปงาม ,2548:8)

(3.) ทฤษฎีสร้างความรู้สึกชาตินิยม(Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าสู่การมีส่วนร่วมคือการสร้างความรู้สึกชาตินิยมให้เกิดขึ้นหมายถึงความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ ส่วนรวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดี ผูกพันต่อ ท้องถิ่น (ยุพาพรรูปงาม,545:8)

(4.) ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานควยความเต็มใจเพื่อบรรลุ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกันทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการร่วมกลุ่มคนจูงใจไปยังเป้าประสงค์โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (Positive leader) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (Dynamic leader) และผู้นำไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่า ผู้นำนิเสธ (Negative leader) ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดี ย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆด้วยดีนั่นเอง(ยุพาพร รูปงาม,2545:8)

(5.) ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร(Administration and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ย่งเพราะใช้กฎหมาย ระเบียบ แบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของ ความร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหาร เป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผล ประโยชน์ (ยุพาพร รูปงาม, 2545: 8-9)

3.3 ทฤษฎีภาวะผู้นำ (Theory of Leadership)

ความหมายของผู้นำ

โรเจอร์ส เบลล์ (Bell , 1969 : 112) ให้ความหมายว่า ผู้นำ คือ ผู้ที่อยู่ในอำนาจหรือ ตำแหน่งที่ถูกกำหนดให้เป็นผู้นำ เป็นผู้สามารถมีอิทธิพลในการจัดสรรและจัดการต่อสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆ มากกว่าคนอื่นๆ ในชุมชนนั้น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ปรารถนาทั้งของตนเองและ สมาชิกของชุมชน

ที. เอ็น. ไวท์เฮ็ด (Whitehead , 1963 : 68) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจาก บุคคลอื่นๆในกลุ่ม และเป็นผู้ที่มีความสามารถช่วยเหลือผู้อื่นในสิ่งที่ผู้อื่นร้องขอ สามารถชี้แนะหนทาง ให้ผู้อื่นทำตาม โดยผู้ตามให้ความเชื่อฟัง

เรมอนด์ เจ. เบอร์บี้ (Berby , 1972 : 43) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่สามารถจูงใจ ให้คนอื่นปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ทำให้ผู้ตามมีความเชื่อมั่นในตัวเอง สามารถช่วยคลี่คลายความ ตึงเครียดต่างๆ ลงได้ และนำกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้

ในการเปรียบเทียบกับลักษณะความเป็นผู้นำ เมอร์เรย์ จี. รอสส์ และชาร์ล อี. เฮนดรี (Ross & Hendry, 1958 : 100 - 107) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้นำไว้ 3 ประการคือ

(1.) ภาวะผู้นำเป็นคุณสมบัติที่อยู่ภายในของแต่ละบุคคล (Leadership as Trait Within Individual Leader) สมัยก่อนมีความเชื่อกันว่า ความเป็นผู้นำมาจากพันธุกรรม และสิ่งติดตัวมา แต่กำเนิด (Leader were born not made) ซึ่งทำให้บุคคลกลายเป็นผู้นำนั้น เป็นคุณสมบัติที่มีอยู่ภายในตัวของแต่ละบุคคล

(2.) ภาวะผู้นำขึ้นอยู่กับกลุ่ม (Leadership as a Function of the Group) ลักษณะความเป็นผู้นำขึ้นกับโครงสร้างของกลุ่มมากกว่าแต่ละบุคคล ความเป็นผู้นำในกลุ่มถูกกำหนดโดยผลรวมของทัศนคติความต้องการของกลุ่ม ซึ่งกลุ่มและผู้นำจะแยกออกจากกันไม่ได้ ถ้าไม่มีกลุ่มก็ไม่มีผู้นำ หากกลุ่มขาดผู้นำกลุ่มนั้นก็ ยากที่จะเจริญได้ การเป็นผู้นำเป็นกระบวนการที่จำเป็นต้องทำหน้าที่ทั้งการนำและการบริการ

(3.) ภาวะผู้นำขึ้นอยู่กับสถานการณ์ (Leadership as a Function of Situation) สถานการณ์ มีบทบาทต่อการกำหนดความเป็นผู้นำจำนวนมาก สถานการณ์ที่กลุ่มกำลังเผชิญหน้า ก่อให้เกิดผู้นำได้ ความเป็นผู้นำจึงขึ้นอยู่กับสถานการณ์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มหรือ องค์กรนั้นๆ

รอล์ฟ สโตกคิลล์ (Stogdill อ้างใน จุมพล นิมิพานิช 2529 : 98 - 99) ได้รวบรวมคุณลักษณะของความเป็นผู้นำจากการค้นคว้าไว้ 6 ประการ คือ

- (1.) คุณลักษณะทางกาย (Physical Characteristics) ได้แก่ อายุ ลักษณะ ท่าทาง ส่วนสูง และน้ำหนัก
- (2.) ภูมิหลังทางสังคม (Social Background) ได้แก่ ภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้นำเช่น การศึกษา สถานภาพทางสังคม และการเลื่อนฐานะทางสังคม เป็นต้น
- (3.) สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ (Intelligence) ได้แก่ สติปัญญา ความรู้ ความสามารถที่ผู้นำมีอยู่
- (4.) บุคลิกภาพ (Personality) ได้แก่ คุณลักษณะของบุคลิกภาพของผู้นำ เช่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น
- (5.) ลักษณะที่เกี่ยวกับงาน (Task - Related Characteristics) ได้แก่ คุณลักษณะที่มีความต้องการความสำเร็จ และความรับผิดชอบสูง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น
- (6.) ลักษณะต่างๆ ทางสังคม (Social Characteristics) ได้แก่ คุณลักษณะของการเป็นผู้ที่ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างกระตือรือร้น เป็นผู้ที่ชอบการติดต่อ พบปะสังสรรค์กับบุคคลอื่น และให้ความร่วมมือกับบุคคลต่างๆ ด้วยดี

3.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจทางสังคม (Social Motivation Theory)

คำว่า “แรงจูงใจ” มาจากคำกริยาในภาษาละตินว่า “Movere” (Kidd, 1973:101) ซึ่งมีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “to move” อันมีความหมายว่า “เป็นสิ่งที่โน้มน้าว หรือชักนำให้บุคคลเกิดการกระทำหรือปฏิบัติการ (To move a person to a course of action) ดังนั้นแรงจูงใจจึงได้รับความสนใจมากในทุกๆวงการ

โลเวลล์ (Lovell, 1980:109) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า “เป็นกระบวนการที่ชักนำโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความมานะพยายาม เพื่อที่จะสนองตอบความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จ”

แรงจูงใจทางสังคมเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมให้แสดงออกตามสถานการณ์และสภาวะทางสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณีเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสังคมตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของตนเอง

ในการอยู่ในสังคมตัวอย่างของแรงจูงใจทางสังคมเช่นความต้องการชื่อเสียงมีสมาคมพวกพ้องต้องการความผูกพัน การยอมรับความต้องการมีอำนาจความสำเร็จในงานที่ทำ เมอร์เรย์ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจได้ดังนี้

(1.) **แรงจูงใจใฝ่อำนาจ** แรงจูงใจใฝ่อำนาจหมายถึงความต้องการที่จะโน้มน้าวควบคุมมีอิทธิพลอำนาจเหนือคนอื่นเพื่อความพอใจส่วนตัวดังนั้นบุคคลลักษณะนี้ความพึงพอใจสูงสุดจึงมาจากการได้มีพฤติกรรมครอบงำเหนือบุคคลอื่นๆและสิ่งแวดล้อมคนที่ได้คะแนนแรงจูงใจใฝ่อำนาจสูง

จากการวิจัยของแมคคลีแลนค์พบว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจจะช่างพูดชอบการถกเถียงมักมีคำถามและคำแนะนำทำงานนั้นๆมีผู้นำหลายคนและไม่พอใจมากขึ้นที่ตนเองถูกคนอื่นแนะนำในเรื่องความใฝ่อำนาจออกเป็นสองลักษณะดังนี้

1.1 รูปแบบอำนาจส่วนบุคคลหมายถึงความอยากเด่นอยากดังในท่ามกลางหมู่คนที่ตนเองปรารถนาจะเด่นที่สุด

1.2 รูปแบบอำนาจทางสังคมหมายถึงความต้องการที่สูงขึ้นโดยเน้นองค์รวมที่เป็นกลุ่มองค์กรในสถานที่ทำงาน ต้องการสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม

(2.) **แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์** มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ที่มีความต้องการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ต้องการการพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือการเอาใจใส่ดูแล ต้องการความรัก เอาใจใส่ ห่วงใย จะรู้สึกว่าคุณค่าขึ้นบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์จะแสวงหาโอกาสที่จะได้ทำงานร่วมมือกับผู้อื่น ต้องการได้รับความช่วยเหลือ เป็นที่รักใคร่ เป็นที่ขอบพอกของเพื่อนฝูง พยายามหลีกเลี่ยงการโต้แย้งที่จะทำให้อีกฝ่ายไม่พอใจใฝ่สันติ มักมีพฤติกรรมคล้อยตามยิ่งในบุคคลที่มีความกลัว ความวิตกกังวลก็จะยังมีแนวโน้มการเข้ากลุ่มพึ่งพาอาศัยยิ่งสูง เพราะต้องการที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ต้องการสมัครพรรคพวก

(3.) **แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์** แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นจิตลักษณะที่สำคัญที่บุคคลที่เกี่ยวข้องจะควรช่วยสร้างเสริมให้มีในมนุษย์โดยเฉพาะเยาวชนของชาติ เพราะบุคคลใดที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ย่อมมีความมานะพยายามที่จะทำได้ดีที่สุด บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นคุณสมบัติส่วนตัวย่อมอำนวยอำนวยแก่สังคมนั้นให้มีการช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

ประสิทธิ์ สันติกาญจน์ (2542) การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติโดยเฉพาะ พบว่า เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นปรากฏว่า เพศ สถานภาพสมรส อายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนตัวแปรภูมิลำเนาเดิมจำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน ไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองชี้ให้เห็นว่าความผูกพันกับองค์กรมีผลกระทบในทางตรง และเป็นผลกระทบในเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงสุด ส่วนความรู้สึกในหน้าที่ความเป็นพลเมือง ความรู้สึกในความไว้วางใจทางการเมือง ความรู้สึกในความสามารถทางการเมือง และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ต่างก็มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง รองลงมาเป็นลำดับ สำหรับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม มีผลกระทบในเชิงลบ

ส่วนผลกระทบในทางอ้อมที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นปรากฏว่า ความรู้สึกในหน้าที่ความเป็นพลเมืองมีผลกระทบสูงสุด ส่วนความผูกพันกับองค์กร สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งความรู้สึกในความไว้วางใจทางการเมือง ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบในทางอ้อม และเป็นผลกระทบในเชิงบวกทั้งสิ้น ยกเว้นแต่ความรู้สึกในความสามารถทางการเมือง ที่ไม่ได้มีผลกระทบในทางอ้อมต่อ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งโดยสรุปแล้วตัวแบบความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุและผลที่ประกอบไปด้วย ตัวแปรสาเหตุทั้งสิ้น 5 ตัวแปรนั้น มีความสามารถที่จะอธิบายความแปรผันของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2553) การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยภูมิหลัง วัฒนธรรมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำเยาวชนไทย” มีวัตถุประสงค์สำคัญคือการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจต่อระบอบประชาธิปไตย ระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำเยาวชนไทยและการศึกษาปัจจัยภูมิหลังและวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำเยาวชนไทย โดยศึกษาจากกรรมการสภาเด็กและเยาวชนแห่งชาติจาก 76 จังหวัดทั่วประเทศ จำนวน 1,064 คน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ ผู้นำเยาวชนไทยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อระบอบประชาธิปไตยและมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง มีพฤติกรรมทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง และผู้นำเยาวชนไทยส่วนใหญ่สนใจที่จะมีบทบาททางการเมืองในอนาคตในระดับสูง

5. ระเบียบวิธีวิจัย

5.1 กรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจเชิงปริมาณ โดยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายละเอียดด้านประชากรศาสตร์ , พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารและการใช้สารสนเทศ และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา

ตัวแปรต้นในการวิจัย

ด้านประชากรศาสตร์

1. เพศ
2. อาชีพ
3. ประกอบสถาบันระดับเตรียมอุดมศึกษา
4. รายรับของครอบครัว

ด้านสังคมศาสตร์

5. พฤติกรรมการบริโภคข่าวสารข้อมูล
6. พฤติกรรมทางการเมืองของผู้ปกครอง

ตัวแปรตามในการวิจัย

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม

1. พฤติกรรมการไปเลือกตั้งของนักศึกษา

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา : กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม” เป็นการศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

5.2 สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 นักศึกษาเพศชายมีระดับส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาเพศหญิง

สมมติฐานที่ 2 นักศึกษาที่ไม่ได้ทำงานมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาที่ทำงานควบคู่ไปกับการเรียน

สมมติฐานที่ 3 นักศึกษาที่จบการศึกษาในระดับเตรียมอุดมศึกษาประเภทสายสามัญมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาที่จบสายอาชีพ

สมมติฐานที่ 4 นักศึกษาที่มีรายรับของครอบครัวสูงมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาที่มีรายรับของครอบครัวต่ำ

สมมติฐานที่ 5 นักศึกษาที่มีความถี่ในการบริโภคข่าวสารข้อมูลสูงมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาที่มีความถี่ในการบริโภคข่าวสารของมูลต่ำ

สมมติฐานที่ 6 นักศึกษาที่ครอบครัวมีพฤติกรรมทางการเมืองสูงมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาที่ครอบครัวมีพฤติกรรมทางการเมืองต่ำ

5.3 หน่วยในการวิเคราะห์

ประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสยาม ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1/2554 จำนวน 8,594 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

โดยมีวิธีคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่มีประชากรมีจำนวนแน่นอน (Finite Population) Yamane ,1973 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$
$$N = 8594$$
$$e = 0.05$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 382.21 หรือ 382 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling Method)

5.4 เครื่องมือในการวิจัย

1. การศึกษาจากเอกสาร ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าจากหนังสือ วารสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงาน การวิจัย ระเบียบ กฎหมาย ฯลฯ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดขอบเขตการศึกษาและการประกอบการสร้างแบบสอบถาม

2. การศึกษาภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการศึกษา จำนวน 1 ชุด เป็นแบบสอบถามแบบผสม คือ แบบสอบถามแบบปลายปิด (Closed-ended Questionnaires) โครงสร้างของแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อาทิเช่น พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร ความถี่ในการรับข่าวสาร พฤติกรรมทางการเมืองของตนเอง และครอบครัวโดยเป็นคำถามปลายปิด โดยประยุกต์จากมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และ เห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบคำแนะนำ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี

3. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และการหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วตามคำแนะนำ และนำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำนวน 30 ชุด ณ ระดับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability Statistics) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบัท (Cronbach,1990:204)

5.5 วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัย ออกไปแจก แบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามด้วยตัวเอง ณ มหาวิทยาลัยสยาม ในการแจกและขอรับคืนแบบสอบถาม

2. นำข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม (Questionnaire) มาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และสรุปตามประเด็นคำถามและคำตอบที่ได้จากแบบสอบถาม

5.5.1 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS นำเสนอผลการศึกษาด้วยสถิติต่อไปนี้ ค่าความถี่ (Frequency) คือ จำนวนค่าที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ และ ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา : กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม การแปลความหมาย โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% (ระดับนัยสำคัญ .05)

6. ผลวิจัย

6.1. ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 มีอายุอยู่ระหว่าง 18 -21 ปี จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 78.3 อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล

(นนทบุรี, นครปฐม, ปทุมธานี, สมุทรปราการ) จำนวน 332 คน คิดเป็นร้อยละ 86.9 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักศึกษา จำนวน 343 คน คิดเป็นร้อยละ 89.8 มีระดับการศึกษาในระดับเตรียมอุดมศึกษา(ก่อนเข้ามหาวิทยาลัย) อยู่ใน ระดับปวช. หรือ ปวส. จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 59.7 และมีรายรับเฉลี่ยของครอบครัว/เดือนต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8

6.2 ผลการวิเคราะห์ สมมติฐานในการวิจัย

6.2.1 สมมติฐานที่ 1 นักศึกษาเพศชายจะมีระดับส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาเพศหญิง

ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างเพศกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยามได้ค่า Chi-Square เท่ากับ 7.821 และค่า Significance เท่ากับ .009 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงว่า ปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยามจึงยอมรับสมมติฐาน ที่ 1

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Gamma ระหว่างตัวแปรเพศกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยามได้ค่าสัมพันธ์ เท่ากับ .318 และค่า Significance เท่ากับ .007 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงว่า ตัวแปรเพศกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม มีความสัมพันธ์กันจริง

6.2.2 สมมติฐานที่ 2 นักศึกษาที่ทำงานควบคู่ไปกับการเรียนจะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้ทำงานอาชีพ

ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างอาชีพที่แตกต่างกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยามได้ค่า Chi-Square เท่ากับ 51.278 และค่า Significance เท่ากับ .004 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงว่า ปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยามจึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Gamma ได้ค่าสัมพันธ์ เท่ากับ .228 และค่า Significance เท่ากับ .002 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงว่า ตัวแปรอาชีพกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม มีความสัมพันธ์กัน

6.2.3 นักศึกษาที่จบการศึกษาในระดับเตรียมอุดมศึกษาประเภทสายสามัญมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาที่จบสายอาชีพ

ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่าง ประเภทสถานศึกษาในระดับเตรียมอุดมศึกษาที่แตกต่างกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยามได้ค่า Chi-Square เท่ากับ 5.798 และค่า Significance เท่ากับ .016 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงว่า ปัจจัยประเภทสถานศึกษาในระดับเตรียมอุดมศึกษามีความสัมพันธ์กับ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยามจึงยอมรับสมมติฐานที่ 3

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Gamma ระหว่างตัวแปรประเภทสถานศึกษาในระดับเตรียมอุดมศึกษามีความสัมพันธ์กับ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม ได้ค่าสัมพันธ์ เท่ากับ .336 และค่า Significance เท่ากับ .014 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงว่า

ตัวแปรประเภทสถานศึกษาในระดับเตรียมอุดมศึกษามีความสัมพันธ์กับ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ นักศึกษามหาวิทยาลัยสยามมีความสัมพันธ์กันจริง

6.2.4 นักศึกษาที่มีรายรับของครอบครัวสูงมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาที่มีรายรับของครอบครัวต่ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างรายรับของครอบครัวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม ได้ค่า Chi-Square เท่ากับ 8.628 และค่า Significance เท่ากับ .003 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงว่า ปัจจัยด้านรายรับของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยามจึงยอมรับสมมติฐานที่ 4

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Gamma ระหว่างรายรับของครอบครัวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม ได้ค่าสัมพันธ์ เท่ากับ .570 และค่า Significance เท่ากับ .003 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงว่า ตัวแปรรายรับของครอบครัวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม มีความสัมพันธ์กันจริง

6.2.5 นักศึกษาที่มีความถี่ในการบริโภคข่าวสารข้อมูลสูงมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาที่มีความถี่ในการบริโภคข้อมูลต่ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างความถี่ในการบริโภคข่าวสารข้อมูลกับระดับในการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ค่า Chi-Square เท่ากับ 48.479 และค่า Significance เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงว่า ปัจจัยด้านความถี่ในการบริโภคข่าวสารข้อมูลมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม จึงยอมรับสมมติฐานที่ 5

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Gamma ระหว่างความถี่ในการบริโภคข่าวสารข้อมูลกับระดับในการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ค่าสัมพันธ์ เท่ากับ .910 และค่า Significance เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงว่า ความถี่ในการบริโภคข่าวสารข้อมูลกับระดับในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กันจริง

6.2.6 นักศึกษาที่มีครอบครัวมีพฤติกรรมทางการเมืองสูงมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาที่ครอบครัวมีพฤติกรรมทางการเมืองต่ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองของครอบครัวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม ได้ค่า Chi-Square เท่ากับ 85.446 และค่า Significance เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเมืองของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม จึงยอมรับสมมติฐานที่ 6

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Gamma ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองของครอบครัวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยามได้ค่าสัมพันธ์ เท่ากับ .987 และค่า Significance เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงว่า ตัวแปร พฤติกรรมทางการเมืองของครอบครัวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยามมีความสัมพันธ์กันจริง

7. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษารoundต่อไป ควรศึกษาเพิ่มเติมดังนี้

7.1 การศึกษาในครั้งต่อไป ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการอื่น ๆ นอกจากการใช้แบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งควรมีการเพิ่มระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลให้สูงขึ้น เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมและมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

7.2 การทำศึกษาในครั้งนี้ เนื่องจากไม่สามารถเก็บข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยสยามได้ทั้งหมด จึงต้องใช้วิธีเก็บเพียงบางส่วนจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นหากจะมีการทำศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกันนี้ก็ขอให้เพิ่มจำนวนของกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ชัดเจนและจะได้นำมาวิเคราะห์ผลได้อย่างละเอียด

7.3 การศึกษาในครั้งต่อไป ควรเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ทำการเก็บกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น นักเรียน ข้าราชการ พนักงานบริษัท หรือ ประชาชนทั่วไป เพราะเนื่องจาก การมีส่วนร่วมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับประชาชนทุกคนไม่เพียงแต่นักศึกษาเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น

7.4 เนื่องจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญแก่ประเทศ และประชาชน จึงควรมีการศึกษาในเรื่องความต้องการหรือความคาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการศึกษาในครั้งต่อไป

บรรณานุกรม

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2554

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

ชูดา จิตพิทักษ์ (2525) .**พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร

ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ (2534) **บริบทการสื่อสาร**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2542). **พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตน**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว.

อกิน รพีพัฒน์. (2527). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภากการพิมพ์.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2548). “**การจูงใจและการเสริมแรง**” **พฤติกรรมองค์การ**. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธรรมสาร จำกัด.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). “**การจูงใจจิตวิทยาการบริหารบุคคล**.” (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). “**แรงจูงใจใน**

การทำงาน” จิตวิทยาการอุตสาหกรรม.
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อ
เสริมกรุงเทพฯ.

สมยศ นวีการ. (2540). “แรงจูงใจ” การบริหารพฤติกรรม
องค์กร. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร :
บริษัท โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด.

ยุพาพร รูปงาม. (2545). การมีส่วนร่วมของ
ข้าราชการสำนักงบประมาณในการปฏิรูป
ระบบราชการ. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Bass,B.M.(1998). **Transformational leadership
: Industial. Military.and edncational
impact.** Mahwah,NJ:Lawrence Erlbaum
associates.

Cronbach, Lee. J. (1963). **Educational Psychology.**
New York :Harcourt, Brace and World

Maslow A. H.(1962). **Towards a Psychology
of Being.** New Jersey: Princeton

Lewin, K. (1935). **A dynamic theory of
personality.** New York: McGraw-Hill.